

تخمین بار حاصل از مرگ و میر زودرس در جمعیت ساکن استان زنجان در سال ۱۳۸۱

دکتر نورالدین موسوی نسب^۱، دکتر علیرضا شغلی^۲، دکتر مهدی علیزاده^۳

نویسنده مسئول: زنجان - دانشگاه علوم پزشکی زنجان zums.ac.irmousavi@mail

دریافت ۸۳/۴/۸، پذیرش ۸۳/۶/۲

خلاصه

سابقه و هدف: سیاست گذاری در سیستم سلامت بیش از هر چیزی نیازمند اطلاعات دقیق در مورد بیماری‌ها و جراحات می‌باشد. به این منظور کشورهای عضو سازمان جهانی بهداشت به طور فزاینده‌ای در حال محاسبه‌ی بار بیماری‌ها در سطح ملی هستند. هدف از مطالعه‌ی حاضر نیز تعیین بار حاصل از مرگ و میر زودرس در جمعیت ساکن استان زنجان در سال ۱۳۸۱ می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی کلیه‌ی داده‌های خام مربوط به مرگ و میر، با استفاده از چک لیست، از مرکز ثبت موارد مرگ دانشگاه علوم پزشکی زنجان استخراج گردید. با محاسبه‌ی سال‌های از دست رفته‌ی عمر به علت مرگ و با استفاده از روش‌های ارایه شده توسط سازمان بهداشت جهانی، بار حاصل از مرگ زودرس در گروه‌های مختلف بیماری‌ها تعیین شد.

یافته‌ها: از میان ۴۱۹۹ مرگ ثبت شده در سال ۱۳۸۱، تعداد ۴۱۱۸ مورد مرگ (۹۸ درصد) جهت محاسبه‌ی سال‌های از دست رفته‌ی عمر به علت مرگ مورد آنالیز قرار گرفت. بیماری‌های غیر واگیر منجر به ۳۲۸۹ مرگ (۷۹/۹ درصد)، جراحات منجر به ۷۵۴ مورد مرگ (۱۸/۳ درصد) و بیماری‌های واگیر، علل مادری، پره ناتال و تغذیه‌ی منجر به ۷۳ مورد مرگ (۱/۸ درصد) شده‌اند. پنج علت اول مرگ زودرس در مردان به ترتیب جراحات غیر عمدی، بیماری‌های قلبی عروقی، نئوپلاسم‌های بدخیم، جراحات عمدی و آنومالی‌های مادرزادی بودند. این پنج علت اول در زنان به ترتیب شامل بیماری‌های قلبی عروقی، جراحات غیر عمدی، آنومالی‌های مادرزادی، نئوپلاسم‌های بدخیم و بیماری‌های ریوی بودند. سال‌های از دست رفته‌ی عمر به علت مرگ زودرس در مردان ۱/۸ برابر زنان بود.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: از آنجا که بیماری‌های قلبی عروقی، جراحات غیر عمدی و نئوپلاسم‌های بدخیم مسئول ۷۵ درصد از سال‌های از دست رفته‌ی عمر به علت مرگ زودرس می‌باشند، انجام مطالعات استانی و ملی در خصوص تعدیل اثر بیماری‌های فوق در جامعه و اندازه‌گیری پی‌آمد آن در بهبود سال‌های از دست رفته‌ی عمر توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: بار حاصل از بیماری‌ها، مرگ و میر زودرس، سال‌های از دست رفته‌ی عمر به علت مرگ (YLL)، طول عمر تعدیل شده بر اساس ناتوانی (DALY)

مقدمه

در سال ۱۹۹۳ بانک جهانی همراه سازمان بهداشت جهانی و دانشکده‌ی بهداشت دانشگاه هاروارد به بررسی بار جهانی بیماری‌ها پرداخت (۱). این اولین باری بود که بار حاصل از بیماری‌ها به صورت تخمینی همگن و کامل از مرگ و میر و ناتوانی حاصل از بیماری‌ها، برای هر دو جنس و برای تمامی نقاط دنیا محاسبه می‌شد (۲).

. این پروژه هم‌چنین روشی جدید و متریک برای محاسبه‌ی بار حاصل از بیماری‌ها، معرفی نمود. این روش جدید سال‌های عمر تعدیل شده بر اساس ناتوانی (DALY)^۱ نامیده می‌شود در این روش از ترکیب میزان مرگ و میر و ناتوانی حاصل از بیماری‌ها، بار بیماری‌ها محاسبه می‌گردد. DALY یک نشان‌گر سلامت جامعه از نوع فاصله‌ای است که تفاوت وضعیت موجود سلامت جامعه

^۱ Disability Adjusted Life

^۱ متخصص آمار، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

Years

^۲ دکترای مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

۳ . .